

दृष्टचरसौन्दर्यशालिनी यतः किल सैव सृष्टेति । Wie schön erklärt dagegen Kâlav. das Dist. चित्रे निवेश्येत्यादि । विधिना विधात्रा कर्त्रा चित्रे आलेख्ये निवेश्य विन्यस्य परिकल्पितसन्तुयोगा । कल्पितः संपादितः सन्तुस्य प्राणानां । द्रव्यासुव्यवसायेषु सन्तुमित्यमरः (III. 4. 215.) । योगः संयोगः यस्याः । सा तथोक्ता । यथा वस्तु रमणीयं भवति । तथा चित्रं कर्तुं शक्यत इति चित्रे निवेश्येत्युक्तं । तथा वक्ष्यति यद्यत्साधु न चित्रे स्यात्क्रियते तन्नदन्यथेति (Dist. 141.) । अनेन शकुन्तलायाः सर्वाङ्गानवद्यत्वमुक्तं भवति । अत्रासंतुष्टः पक्षान्तरमाह । रूपोच्चयेन रूपानां चन्द्रायुपमानवस्तुसंबन्धाकारविशेषाणां समुच्चयेन राशीनामुपादानकारणेन (es ist wohl राशिना उपा^० zu lesen) मनसा साधनेन कृता नु निर्मिता किं । अनेन कर्तलस्पर्शनक्षेत्रेभ्यश्चित्रनिर्मितेभ्यो ऽङ्गेभ्यो मनोनिर्मितान्यङ्गानि सुकुमारतराणीत्यवगम्यते । वितर्कद्वये कारणमाह । धातुर्विभुत्वं सामर्थ्यं । तस्याः शकुन्तलायाः वपुश्चानुचिन्त्य विचार्य स्थितवतो मे शकुन्तला अपरा अन्या अपूर्वा स्त्रीरत्नसृष्टिः प्रतिभा तृतीया (sic) तस्मादिति संबन्धः । Wollte man nur den Sinn wiedergeben, so könnte man das letzte Hem. auf folgende Weise übersetzen „sie mag auf diese oder auf jene Weise entstanden sein.“ Denn, wenn der König an Brahma's Allmacht denkt, so erscheint ihm die Geliebte चित्रे निवेश्य परिकल्पितसन्तुयोगा । denkt er aber an ihren schönen Körper, so meint er, dass sie रूपोच्चयेन मनसा कृता sei. – Mit welchem Rechte अनुचिन्त्य auf मे bezogen wird, werde ich an einem andern Orte auseinandersetzen. Was der unvergessliche Wilhelm v. Humboldt in der Indischen Bibliothek über die Affixe त्व und य gesagt hat, bedarf jetzt manches Zusatzes und auch mancher Berichtigung.

Z. 21. M. fügt तासां vor पञ्चादेशो hinzu.

Seite 26.

Dist. 43. Hem. b. Die Ausgg. und Çank. अनामुक्तं st. अनाविद्धं । Kâlav. अनाविद्ध = असमुक्तीर्णा । – Hem. c. G. इह st. इव । – Hem. d. Kâlav. इह = अस्तिन् रूपविषये । – Die Ausgg. und Çank. भुवि st. विधिः । Kâlav. wie wir.

Z. 5. W. परित्रादु । – णं । das man kaum entbehren könnte, hat G. allein; bei A. fehlt es aber wieder. M. सहावच्छ्रुपणो st. परित्राच्छ्रु णं । Es scheint in der verdorbenen Lesart ein णं enthalten zu sein. – Kâlav. यथा न st. मा । S. 89. Z. 6. und S. 140. Z. 5. wird मा bei Chezy ebenfalls mit dem Futurum verbunden. मा wird nur in unabhängigen Sätzen gebraucht, ist also niemals gleichbedeutend mit यथा न ।

Z. 6. M. वैल st. तैल । mit Weglassung von मिस्त ।

Z. 7. C. setzt खलु । das T. und die Ausgg. ganz fortlassen, zwischen तत्र und भवती । – G. lässt च fort.